

בן צבי עלי
172231
בן רחל ינאית ויצחק
נולד ב- ה' אדר א' תרפ"ד
שרת ביחידת משנה נפת שמעון
נפל ב- ה' אדר ב' תשי"ח 16.3.1948
בקרוב בבית קשת.

בן צבי עלי,

בן דהל-יטאית ויעחק בן-צבי, הנשיא השני של מדינת ישראל לאחר הקמתה, מראשוני העלייה השנייה, "השומר", וההגנה ומיוצרי הציונות הסוציאליסטית המגשימה בחייה את עקרונותיה. נולד ביום ה' באדר א' תרפ"ד (10.2.1924) בירושלים, והיה הילד הראשון בשכונת רחביה. כבר בשנות השישית, בימי מחזמות תרפ"ט, כששני הוריו היו עסוקים בפעולות ההגנה, ואיתו נשארה בצריפם רק סבתו, אבן אמו שושנה ליטנשקו, שם מקל על שכמו, דוגמת רובה, ויצא להתייצב לפני הפתח. לשאלת סבתו השיב: "אני יוצא להגן עליך. הן אני הגבר היחידי בבית. ברוח זו של אחריות גבורה ומילוי חובה עד הסוף, גדל מגיל שתים-עשרה ואילך עשה ב"הגנה" בשירותי קשר, העברת נשק והסתרתו וכו'. גם בעבודה הקלאית שלה מילדותו את ידו, במשתלת הפועלות שיסדה אמו וניהלה. היה מטובי התלמידים בבית-הספר העממי ובגמנסיה, ובחיבוריו ניכרה התעמקות בבעיות המוסר והצדק העליון. בשנות לימודיו הכשיר את עצמו - ברעיון ובמעשה - לחיי הגשמה כחבר ואחר-כך כמדריך ונטל על עצמו וביצע את המשימות הקשות ביותר, לכל יחידותיו בהישענות על "זכות אבות". בחודשי חופשת הקיץ היה יוצא למחנות-עבודה במשקים וכבר אז נחר לו את עתידו בהגשמה חלוצית בחקלאות, והיה צורך לשכנעו שסיום הלימודים בגמנסיה אינו עומד בסתירה לחובה החלוצית שנטל על עצמו. אחרי שבע כיתות הגמנסיה, בהן הצטיין בלימודיו, עבר לבית-הספר החקלאי על-שם סדורי ועם חבריו ללימודים שם הצטרף לפלמ"ח ונשא בכל העמל, התלאות והסכנות שבאימונים ובמסעות, במלחמת-העולם השנייה, כשאימונה סכנת פלישה של האויב אל ארצנו, רצה להתנדב לצבא בעקבות אחיו הגדול, אך במאבקו הפנימי ניצחה ההכרה שעליו להישאר בפלמ"ח, "הגרעין לצבא עברי עצמאי". אחרי סיום לימודיו בבית-הספר על-שם סדורי עלה עם הגרעין שלו בפלמ"ח להתנחלות והגנה בקיבוץ בית קשת - הסמוך לסג'רה, ערש "השומר" ורעיון ההגנה, שם חלמו ולחמו הוריו בהגותם בטיפוס החדש של יהודי החי את השלמים במולדתו צמוד לקרקע הארץ, בצורת קולקטיב חקלאי, והוא היה למגשים תלומותיהם. הוא חשב שוב להתנדב לחזית המלחמה נגד היטלר, אך רגש החובה והמשמעת גבר בקרבו ולכן נשאר על משמרתו בארץ. עלי היה המוכתר של קיבוץ בית קשת, ויצר יחסי ידידות עם ערביי הכפרים ועם שבט הבדווים שבסביבה. בקיבוץ היה למנהיג ומדריך ואיש השורה, בעבודה ובהגנה כאחת.

עם פרוץ מלחמת-העצמאות, כאשר אירעו התקפות עריבות על נקודות, ניהל בתבונה ובאיתנות את הגנת המקום והסביבה. ביום ה' באדר ב' תשי"ח (16.3.1948), ימים אחדים לפני המועד שנקבע להתנתנו, יצא עם שבעה חברי בית קשת לסיור בסביבה. הם הותקפו ממארב על-ידי כנופיה של מאות אנשי שבט ערב א-זבח שכיתרו אותם. אחד הצליח להימלט לקיבוץ ולהזעיק תגבורת, שבעת הבחורים שנתרו לחמו בגבורה בכנופיה עד הסדור האחרון ונפלו כולם. לאחר שלושה ימים של משא ומתן מייגע הוחזרו גופותיהם. עלי הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין בבית קשת.

השאיר אחריו הורים ואח - עמרם.

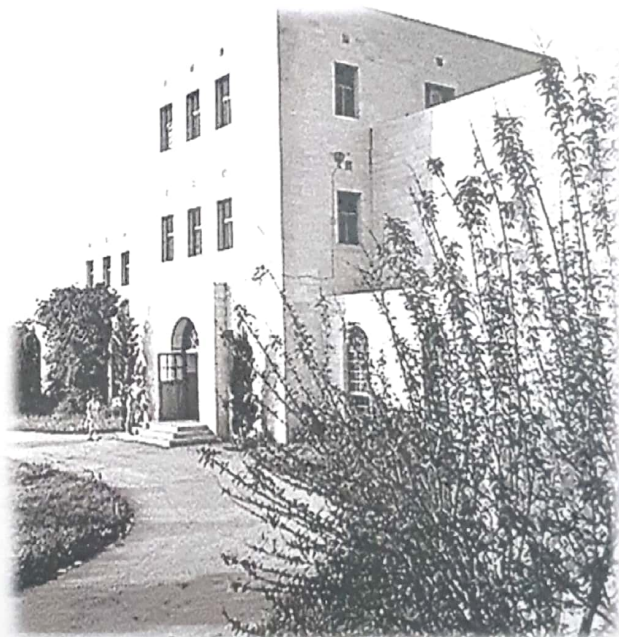
מקום הולדתו של עלי

שכונת רחביה ירושלים

בית הספר התיכון כדורי

בו למד עלי

עלי לקח חלק בארגון

'ההגנה'

ההגנה

תעודת סמל ההגנה

מספר הסמל והתעודה

חתימת החבר

אימונים ומסדרים בשנת 1948

סיפור הקרב על בית קשת

ב- 16.3. 1948 בבוקר יצאה כיתה בת 8 אנשים מחברי בית קשת לסייר את גבעת ה"שהב" שממערב למשק. ביותה על הגבעה הותקפה הכיתה מן המארב ע"י כנופיה מזוינת. פליט אחד בלבד הצליח להמלט בחזרה לבית קשת. גורל שאר החברים לא נודע.

בהשמע היריות הוזעקו כל חברי המשק לעמדות. במקום היו מעטים, כיוון שרבים מן החברים היו מחוץ לבית. כיתת תגבורת, מן היחידה הניידת של גדוד "ברק" שחנתה בסג'רה, הגיעה לשק-אל-חאן.

ב- 9:00 בקירוב יצאה דרך חורשת הזיתים, מערבה, לעבר הגבעות מצפון ל"שהב" על- מנת להגיע משם אל הגבעה. בדרכה נלוו אליה חוליה מקלעית מאנשי בית קשת. האויב, שלמשמע היריות הגיעו אליו כוחות נוספים מאנשי הכנופיות וכפרי הסביבה, חסם באש חזקה את דרכה של התגבורת, שבקושי רב הצליחה להחלץ בגשם ובבוץ, ולסגת בשללום לעבר בית קשת.

האויב, שבינתיים הגיע מספרו למאות אנשים, מזוין ברובים ומקלעים, התפזר על הגבעות שממערב והתקרב, ברדיפתו אחרי התגבורת למחנה, תוך יריות בלתי פוסקות. האנשים בעמדות דרוכים היו לקבל את פני ההתקפה המתקרבת.

גשמים, שהחלו לרדת והתחמקות התגבורת השהו את התקדמות האויב שתפס את עמדותיו בגבעות הסלעים שליד דרך שוק-אל-חאן הזב ובגבעת שלושת הבתים. הריכוזים הגדולים נסוגו אל סביבת בתי ה"דהראת".

בינתיים הוזעקו לבית קשת תגבורת מכל הסביבה הקרובה והרחוקה. הגיעו יחידות "ברק", פל"מ מעמק הירדן, מיחידות האבטחה של מטה החטיבה היבניאל ומהישובים הסמוכים להם ואתם מכונת ירייה צרפתית ומרגמת 3 אינץ' עם 15 פגזים (זהו כל הנשק הכבד שהיה במרחב).

מאחר שלא נואשנו עדיין מהצלת הכיתה וסברנו, כי יתכן ומצאו להם מסתור באחת המערות שעל ה"שהב", וכן כדי להרחיק את הערבים המכתרים מסביב- יצאו יחידות התגבורת, בשעה 2:30 אחה"צ, לקרב. שתי מחלקות התקדמו לעבר ה"שהב" בשתי זרועות. המחלקה שמצפון שנעצרה לפני הגבעה, לא יכלה להמשיך מחמת האש הלחכנית, שהאויב המטיר לעברה.

הם היו במישור פתוח, חסר מחסות, האנשים שכבו בתוך קפלי הקרקע ובחריצי החריש מלאי המים, וענו משם באש ורתקו ממקומם את כל הגזרה הצפונית של שדה הקרב. המחלקה שמדרום נכנסה לקרב קשה עם הערבים שהתבצרו על ה"שהב" וגבעת שלושת הבתים. ליחידה היו נפגעים שהובלו ע"י חבריהם בחזרה אל מקום איסוף הפצועים, ליד המעיין ומשם העבירם הטרקטור לחבישה בבית קשת.

הבוץ והשלוליות הכבידו מאוד על מהלך הקרב. מלבד זה היה לאויב יתרון מכיוון שרכב מעל הגבעות על- פני כל המישור, שבו התנהלו

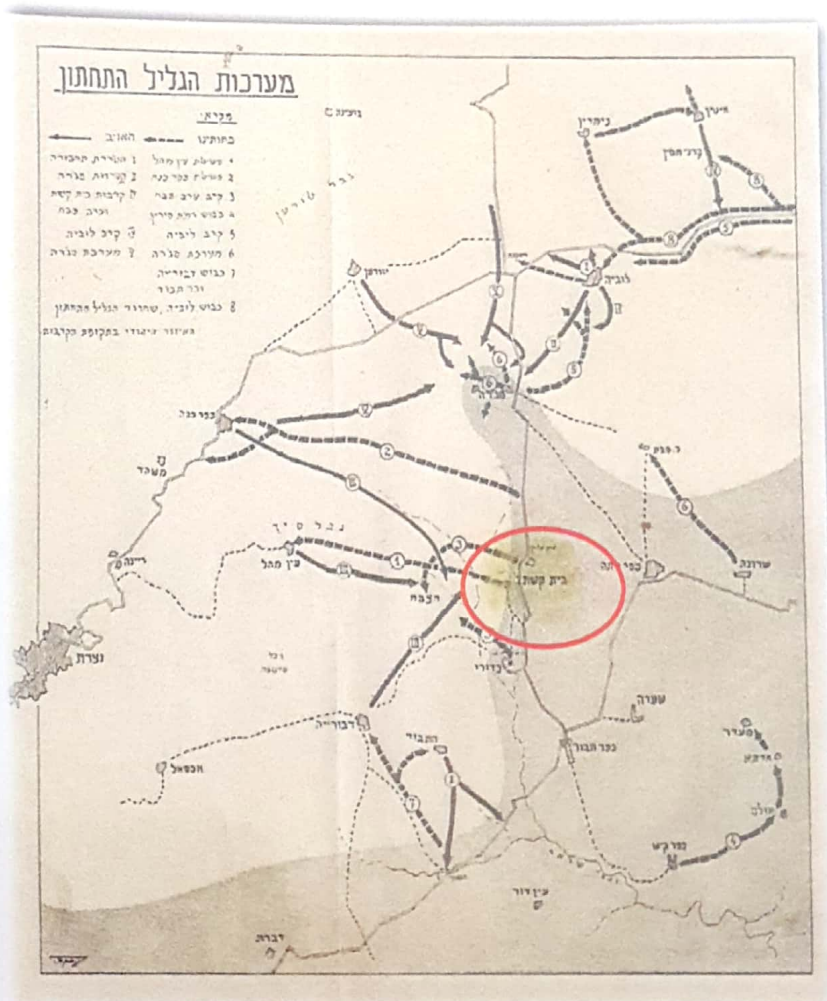
אנשינו. לעזרת היחידה הנלחמת שמשאל נשלחה מחלקה נוספת שבסיועה נכבש החלק הדרומי- מזרחי של ה"שהב", בקרבת החרוב. לוחמים נוספים נפגעו, החובש נהרג שעה שחבש את הפצועים. לחץ אש האויב גבר, והמחלקות נסוגו במקצת אך לא הרפו. מכונת היריה והמרגמה, שהוצבו בחצר המשק, פתחו בצרורות אש ופגזים לעבר כל ריכוז או תגבורת יורדת של האויב שנראו בטווחים הרחוקים. הקרב נמשך עד לפנות ערב. מאחר שהתחמושת החלה לאזול והסיכויים לכבוש את שגבעה פחתו- נאלצו המחלקות לסגת, כששלושה הרוגים ושמונה פצועים בין חבריהם. הנסיגה בוצעה בחיפויים הדדיים של יחידות המשנה. עוד לפני שער המשק נפגעו אנשים, שהצטופפו בריכוז. היחידות הגיעו בחזרה לבית קשת, הפצועים הובהל מיד לבית החולים. איש משבעת הנעדרים לא נמצא עד אז. למחרת המשיכו הגשמים לרדת והאויב צלף כל הזמן לאותה נקודה. מחלקה אחת היתה ערוכה במקום לכל התקפה לא תבוא. רק כעבור יומיים, לאחר משא ומתן, הוחזרו הגויות והובאו לקבורה. היו אלה הימים הקודרים ביותר של האיזור, ונתוספו לכך עוד מכות קשות שהוכינו באזורים אחרים של הארץ.

בית קשת ומפת

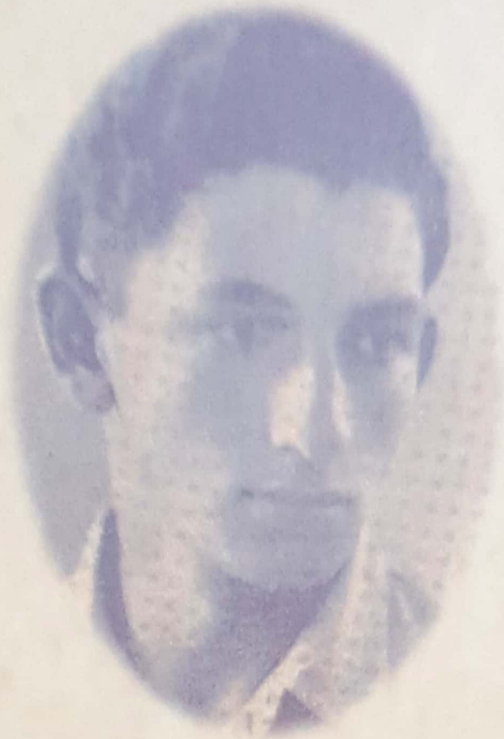
הלחימה באזור

תמונות ממהלך חייו של עלי

מכתבו האחרון של עלי

המכתב האחרון

בית-קשת, 15.3.48

אמא ואבא יקרים.

בהזדמנות זו שחבר נוסע מחר לתל-אביב אני שולח מכתב זה אליכם. מאז נפגשתי עם אבא בתל-אביב אין לי ידיעה מכם. בפרט דאגתי מאד ביום המִקְרָה בסוכנות. ניסיתי להתקשר אתכם בטלפון מספר פעמים אך לא הצלחתי וכן עם פנינה.

הפעם לא אאריך בדברים כי בקרוב נראה. את המודעה לעתון כבר שלחתי וכן כתוב שם גם על דבר החתונה של אחותה של פנינה. החופה שלה תהיה כנראה בתל-אביב אך המסיבה תהיה יחד אתנו בנהלל. כתבו מיד. פעלו דרך בתיה כי אין קשר אחר.

והנני מסיים בד"ש לכל הקרובים

היו שלום

שלכם עלי

חיי אדם

רק עשרים וארבע שנים חיות. עלי בני, עלי אדמות ולא זכית לראות בטובה. כל חיך היו נתונים לזולתך. קדושים לעמך. ואתה בעצמך לא זכית להגיע לאותו היום הגדול. אשר לשמו הקרבת את חיך. את כל חיך. לא זכית גם ליום אשרך הפרטי ימים ספורים לפני כלולותיך עם אהובת נפשך. נפלת על שדה המערכה בעד עמך. בעד ארצך.

בחיך הצעירים והקצרים זכית. עלי היקר. לראות רק בהקצו שחר אורנו, ובאמונה עמוקה שתקות עמנו לא תכויב הוצאת נשמתך בטוהרה. אולם בחיך הקצרים הגעת. בני. למדרגה העליונה של יהודי שלם ושל אדם שלם. מלאת חובתך לצור מחצבתך. בהקריבך את נשמתך על מזבח האומה.

ואנו, הוריך השכולים, אשר גדלנו אותך, אביך ואמך אתנו עד הלום להשתטח על קברך, ודמותך, דמות הבן הנעקד הנעקר ללא עת מארץ החיים, תעמוד לנגד עינינו עד יומנו האחרון.

קצרים היו חיי עלי, אולם אלה היו חיים נעלים. חיי אדם שלם. עלי נולד לנו בירושלים, במוצאי שבת אור ליום א' — ה' אדר ראשון תרפ"ד, שחל במוצאי התשיעי לפברואר 1924, ונפל בקרב עם השונא ביום ג', ה' אדר שני ה'תש"ח (16 במארס 1948) בהגנת משקו, אשר יסד הוא וחבריו וטפח במו ידיו, משק בית-קשת.

יום לפני היולדו נכנסנו לצריפנו החדש בשכונה החדשה. עלי היה הילד הראשון אשר נולד ברחביה.

בשבוע הראשון להיולדו, בעוד אמו עם התינוק בבית החולים, נתקמה בירושלים מועצת ההסתדרות. במרכז ההתייעצויות עמדה שאלה בווערת, בעית העליה. החלטנו, אני ורחל, לקרוא לרך הנולד עלי.

ברכות לבביות קידמו את עלי ואת הוריו, מצד החברים, אשר השתתפו אתנו בשמחת מצוה להכנסתו לבריתו של אברהם אבינו. מקבלים אנו אותו לחבר במעבר, פרסמו חברי המעבר בקונטרס בהתימת שלשה חברים מיסדים. ואמנם, רוב הברכות נתקיימו בחייו הקצרים של עלי: עלי גדל בן נאמן לצור מחצבתו, חי כעובד ומת כלוחם לעמו ולמולדתו.

ילד בריא ושקט בטבעו, הפתיע הילד את כל יודעיו ומכיריו בטוב לבו להפליא: כמעט מעולם לא נתרגז, לא הרגיו את הוריו ולא פגע בחבריו. תוס ויושר נשקפו מעיניו, בשבתו על ברכי, כשהוא שואל אותי שאלות, ומאמין בי, בדברי, מאמין באדם. תמימות וטוהר, אולם יחד עם זאת כמה עמקות ויסודיות בשאלותיו ובהלך מחשבתו משחר טל ילדותו. בטוב לבו היה מוכן תמיד לותר על שלו, אך לא מתוך חולשת המזג: — להיפך, בדברים שהרגיש כי הצדק אתה, ידע להתעקש ולהעמיד על שלו. ועל הכל — רגש החובה היה מפותח אצלו מילדותו.

זכורני מקרה מחיי עלי, בהיותו בן חמש. זה היה בימי הדמים בירושלים, בשנת התרפ"ט, אחרי טבח חברון. הערבים התקיפו בהמוניהם את שכונות היהודים בירושלים מכל צד, ביריות רובים ובכלי משחית, וידי ההגנה שלנו היו מלאות עבודה להרוף את המתקיפים. רחל ואנכי היינו במרכז הפעולה — יומם ולילה, וכמעט, שלא היינו באים הביתה. שכונת רחביה היתה סמוכה לחזית, ורוב הנשים והטף עזבו את הבתים ומצאו מקלט במנזר רטיסבון, אשר פתח לפניהם את שערי לוחה. אנחנו החלטנו לא לעזוב את ביתנו. בהעדרנו מן הבית, נשארנו בצריף, למעשה, סבתה — אם רחל — עם עלי בן החמש. פתאם היא מרגישה, שהילד לקח לו מקל, שם על שכמו, והוא יוצא מן הצריף כזקיף רגיל. — מה אתה עושה, עלי? — שאלה אותו סבתה. — אני יוצא להגן עליך — היתה

בהיותו עוד תלמיד הגמנסיה בלה מדי שנה בשנה עם חבריו בימות החופש במחנות העבודה ובקבוצים, ואז בשלה גם החלטתו הפנימית לעבור להתישבות. בינתים, פרצה המלחמה העולמית. אחיו הבכור, עמרם, שגמר את ב"ס מקוה-ישראל התנדב למלחמה בגיל הי"ז ונכנס לאחד הגדודים העבריים, גדוד ההובלה, ועלי בן חמש-עשרה וחצי בזמן שהוא החליט לעזוב את הלמודים, שהצטיין בהם בגמנסיה. אחרי גמרו את המחלקה השביעית, עמד לבחינה בב"ס כדורי, ובו בלה שנתיים. אלה היו שנות הכשרתו הרצינית לתפקיד, אשר התוה לפניו בחייו — לתפקיד ההתישבות. כאן נוצר גרעין ה"כדוריסטים" לשם התישבות בעמק, מצפון לתבור, המקום שבחרו, הוא באדמות הצביחים, ליד ב"ס כדורי וסמוך לסג'רה הישנה, מכורתה של השומק וערש מולדתו של קולקטיב-הפועלים הראשון. מסורת השומר הותיק והקולקטיב עדיין מרחפת בסביבה זו, והחלוצים החדשים, אשר שאבו מהוריהם מסורת זו, בנינו אלה הם שקמו להמשיך את שרשרת מסורת השומרים והלוחמים הראשונים בפנה יקרה זו שנשארה בשממותה עשרות בשנים.

עלי הצטיין בעבודתו ובלמודיו והיה הרוח החיה שבגרעין תלמידי ב"ס כדורי שהתאגדו להתישבות זו, אולם אף פעם לא הסכים להבחר לוועד; הוא בחר בעבודת ההכשרה המשקית לקראת ההתישבות המקווה.

עוד בהיותו תלמיד בית ספר כדורי נכנס עלי וכמה מחבכיו ליחידה החלוצית של ההגנה, לפלמ"ח. מאז עשה בתרגילים ובאימוני שדה, עבר בכל הארץ לארכה ולרחבה, סכן את חייו בעמק בית שאן ובמעלה מצדה, חצה את הרי הגליל העליון, עלה הרים וירד בקעים, ראה רעב וצמא ורכש נסיון. באו ימי על-עלאמיין. סכנת השמד היתה צפויה לארץ, לישובה העברי מקלגסי היטלר המתקרבים לאלכסנדריה, מתקרבים לארץ. חליפת המכתבים אשר נשמרו בין עלי ובין אחיו שבחזית טוברוק ואל-עלאמיין, וחליפת המכתבים בין עלי ובין הוריו, משקפים את התלבטויותיו הנפשיות של עלי — מצד אחד אינו יכול להיות שקט במקומו ולהסתפק בעבודה ובתרגילי הפלמ"ח. איך יעלה הוא וחבריו להתישבות ויעמוד מחוץ לחזית האש, בשעה שסכנת השמד מרחפת על פני הישוב. מאידך גיסא, הוא מפסק בנפשו, אם זוהי הצורה הרצויה — יחידת נהגים, יחידת מהנדסים או שומרים על הכלים. כי באותה תקופה עוד לא נוצרה היחידה הלוחמת, הבריגאדה, ואף לא האמינו כל כך שתיוצר.

ושוב הוא מפסק: מה היא חובתו הראשונה — ההתישבות והפלמ"ח, או הגיוס? שני רצונות מתרוצצים בקרבו — הרצון לצאת לחזית האש מזה, והרגשת חובתו כאיש פלמ"ח לעמוד על משמרתו נאמן למשמעת הקדושה לו. ההתרוצצות הפנימית לא חדלה, ההתלבטות נמשכה. בגבור הסכנה לארץ מצד האויב המתקרב עלי מחליט בנפשו לצאת לחזית, בלי רשות, אך ברגע האחרון דוחה את ההחלטה מתוך הרגשת החובה, חובתו הפנימית לעמוד על משמרתו, בפלמ"ח ובהתישבות, והוא עושה נסיון אחרון להשפיע על מפקדו ולא לפרוץ משמעת.

בינתים עלתה הקבוצה שלו על הקרקע — והוא עם חבריו מניחים יסוד לבקודה חדשה בגליל בית הקשת: "ללמד בני יהודה קשת" — הלא היא כתובה על 190 הישר.

עלי נשאר על משמרתו עד הסוף, הוא וחבריו, נאמן בחייו נאמן במותו.

י. בן-צבי

תשובתו — הן, אני הגבר היחידי בבית.

באותה שעה לא היו עוד בשכונה זו בניני קבע. רחביה היתה מבודדת מן העיר, וכמעט שמונתקת, ללא כביש. באמצע השכונה היתה מחצבת אבנים גדולה, ומול ביתנו — מחנה אהלים של "גדוד העבודה". על יד צריפנו שתלה רחל את "משלת הפועלות", אשר ממנה יצאו "משק הפועלות", ואחר כך — "חות הלמוד", מורחה מתלפיות, ליד ארמון הנציב. כאן, בין הערוגות ליד ביתנו גדלו גם שני ילדינו והסבתה שושנה, אמה של רחל מטפלת בהם. כאן צמח עלי בחיק הטבע, שתיל בין השתילים. כאן בילה את ילדותו הרכה, מסתכל לעבודת אמו, משקה בידיו הקטנות מן המשפך הגדול את הערוגות — "לעזור" לאמא בעבודתה, משחק עם אחיו הקשיש ממנו בשנה וחצי, מטפס ועולה כ"טארזאן" (איש היער) על ענפי עץ השטה הגבוהה, והנהו בעצמו "טארזאן".

גדל התינוק ויהי לילד, בין ילדים חבריו בגן ובמשתלה, מסתכל לעבודת אמו וחניכותיה, ובהעדר ההורים מן הבית — אבא ואמא טרודים כל הימים לרבות הלילות — מתחנך על ברכי סבתה, המטפלת בו ובאחיו הבכור. "סבא קטן" (אביה של רחל) הגנן שוקד גם הוא על עבודתו במשתלה ובגני השכונה — משכים ומעריב לבית הכנסת החדש, אשר היה בין מיסדי, והקטן המלווה את הסבא בעבודתו בגנות מתלווה אליו לעתים גם לבית הכנסת. "סבא גדול" (אבא שלי), המודמן תכופות אלינו, מושך את לב הילדים בשפתו העברית הצחה, בספוריו החיים, והשאובים מהמקרא ומהמדרש. ועוד טרם יפתחו הילדים ספר, טרם ידעו קרוא, וכבר הם מטיילים בספורי המקרא ולבם טובל באוירה התנכית, המורגשת גם בביתנו וגם בבית "סבא גדול" ו"סבא השניה" (הורי), שהילדים אוהבים כל כך לבקר תכופות.

לעתים קבועות היינו נוטלים לנו פנאי לגשת עם שני התינוקות לעיר העתיקה לבקר על יד הכתל המערבי ובבתי הכנסיות הישנים. בימי שבת ומועד — עולים הם אתנו ברגל להר הזיתים, אשר משם נשקף מראה הוד על הרי מואב והר נבו; ומשם — יורדים לעמק יהושפט, אל יד אבשלום וקברי זכריה והכהנים בני חזיר, כמה שמחו הילדים להודמנות נפלאה לחול לתוך חדר-הכוכים שבמערות כלבא שבוע וקברי הסנהדרין, לתעות בלבירינת של מערת צדקיהו ולבקר בחפירות העופל, בקבר המסורת של דוד המלך בהר ציון ובמגדל דוד שליד שער יפו, והם מתחדים יחד אתנו עם זכרם של נביאי ישראל ומלכי בית דוד, עם גבורי העם ולוחמי חרותו בדורות עברו וחולמים על העתיד. והטיולים בנחל פרת ובמדבר

יהודה — הדר הטבע ורשמי העבר מתמוגים יחד בנפש הרכה של הילדים ונחרתים עמוק עמוק בלבם.

בגיל של שמונה—חשע נמשך עלי להלך רוח דתי. בקיץ התרצ"ג בילה כמה שבועות בבית נופש לילדים בצפת. הוא אהב לטיל שם בעיר העתיקה והושפע מרוח קדומים הנסוכה על בירת הגליל. באותו קיץ בקרנו אני ורחל, אצל עלי, וכמה התפלאנו לראות את הילד מתפלל בכונה לפני ארוחת הבוקר. בשובו הביתה המשיך להתנהג ברוח הדת והמסורת, ואף קבל עליו "נזירות שמשון", והתנור בקידוש שבת מן היין ומדגים ומבשר. בדי עמל עלה בידי ה"סבא הגדול" שלו להשפיע עליו לטעום בשבת מן ה"קידוש" וממאכלי הבשר, "משום מצוה".

התקופה הדתית לא ארכה זמן רב. עלי נקלע בין נטיה למסורת ושאיפה לביצוע חלוצי, ולבו של עלי נמשך למעשים, להגשמה חלוצית. את זה מצא ב"גדוד העבודה" השכן, במחנות העולים, בהכשרה, בהתכוננות לחיי עבודה, לחיי שדה, עלי נכנס ל"מחנות העולים" ומתמסר בכל לבו לחיי ה"מחנות". הוא אוהב לטפל בבעלי היים ודואג לעז היחידה שבמחנות העולים. השכם בבקר הוא קופץ מהמטה ורק, לפני בית הספר, להאכילה ולהשקותה. הוא מתקדם, נעשה למדריך, ובאיזו חיבה ומסירות הוא מטפל בחניכיו הצעירים ממנו: עלי מרגיש שהוא נעשה למגשים ומבצע. ואמנם, חלוץ ומבצע היה עלי כל ימיו: מחשבתו ומעשיו עלו בנפשו בקנה אחד. ועלי מעמיק שאלה ועומד ותוהה על נתיבות עולם — על שאלת היושר והצדק בעולם, שאלת "הרשע וטוב לו, והצדיק ורע לו", ובראש וראשונה — על בעית החובה המוסרית.

באחד מחבוריו בגמנסיה על "איוב" מתבטאים לבטיו של הנער: "על דפי הספר הזה משתקפת נפשו של מחבר הספר, אשר יותר מהכל מצערת אותו הבעיה של הצדק האלהי. המחבר מחפש את הודעות הצדק עם דרכי אלוהיו — האידיאל הגדול של נפש המחבר המאמינה... וכאן אנו רואים את גודל נפשו של המחבר, המעלה את האמונה על דרגה מוסרית גבוהה מאד, דרגה האומרת כי הצדק הוא נשגב גם מהאלהים, ובכוחו של הצדק הנשגב הזה מאשים איוב את ה' על אשר לא מצא מענה על שאלותיו של איוב".

הלאה הוא מדגיש את מוסריותו הצרופה של איוב ביחסיו לזולתו, ליתום ולאלמנה. ואולי יותר מנפשו של איוב משתקפת בחבורו זה, נפשו העדינה של בעל החבור הצעיר בעצמו.

כותבים לזכרו של עלי

חזיון

פגישתי הראשונה אתו היתה בראשית מלחמת העולם השנייה. בהיותו אז חניך השכבה המתבגרת של "המחנות העולים", רבות שוחחנו על משמעותה האמיתית של אחדות, על יחסי רעות כנים, בין אדם לאדם, בין עם לעם, לא בהכרזה על סיסמאות יפות, אלא בהגשמתו ללא דבורים רבים, ללא התרברבות.

עלי הטיל על עצמו חובות יותר ממה שתבעו ממנו. תמיד לוותה אותו הביקורת העצמית, שמא אין הוא ממלא במדה מספקת את מה שהוא חיב למלא. זכורני שהיכוח הקשה ביותר היה לי אתו בענין המשך הלימודים. עלי סבור היה אז שגם נערים בגיל 16 חייבים היו להפסיק את לימודיהם ולהתגייס לצבא או לחיי הגשמה בארץ. וכך אמר לי: "האם מפני שאני בנו של בן-צבאי, רשאי אני להשתמש מתפקידים חלוציים, מסוכנים וקשים". כשנסיתי להוכיח לו, שסיום חוק לימודים בבי"ס תיכוני, אין זה סותר כלל כל התגייסות לצרכי האומה בעתיד, אמר לי: "אבא ואמא שלי, בהיותם צעירים, ידעו להקריב כל כך הרבה למען העם, ומדוע הם אינם מבינים אותי כשאני מפיר בחובתי לעשות קרבן רציני מצדי למען העם". ואכן ידעתי שיחסו של עלי ללימודים היה רציני מאד וידע היטב להעריך את מאמצי הוריו לאפשר לו ללמוד, אך הלהט שיקד בלבו לחיות בין חלוצי-המכסימום, הדריך את מנוחתו ולא ידע מרגוע בלתי אם נתון היה כולו ורובו במעשה הגשמה.

על כן לא הפליאתני פגישתי אתו, לאחר מספר שנים, בעמק הירדן, בהיותו מגויס במחנה-עבודה. כמה אור קרן מפניו, כשהציג את עצמו לפני על אדמת העמק כהוכחה לזה שהוא, עלי, איננו רק מדבר יפה אלא גם עושה, וכך הלך לבית קשת ובגאות ספר לי: "אנחנו מקימים ישוב עברי על סלעי הרי הגליל, אנו מסקלים אבנים ומרבים שטח קרקע פוריה". מוכתר בית-קשת היה וכמובן שהיחסים עם השכנים היו מטופחים בטוב, שלום וכבוד זרע בין שכניו. מדי פגשי אותו אהבתי להסתכל בתווי פניו הטובים. איש שהשלום והאחה היו נעוצים בעומק נפשו וממלאים את כל ישותו והווייתו. הוא בא עם חבריו אל הרי הגליל, כדי לגרש מתוכם את השממה, לזרוע מסביב תרבות וקידמה אנושית, ואילו בני המדבר השפלים, שלחו את חיצם אל לבו הטהור.

יצחק אורא

אינגו

עלי אינגו.

עלי הילד בעל עינים החולמות. הניבטות ברצינות בפני העולם ומגלות את טוהר לבו של הפעוט המתלבט בגפשו אך לא לחטוא לאלוהים ולאדם, איך לעשות אך את הטוב.

עלי הנער, תלמיד הגמנסיה העברית ברחביה. המקדיש עתותיו לתנועתו "המחנות העולים", הנושא בעומס ההדרכה, החי את חייה אשר את תכנם ומהותם ספג עוד בצריף הוריו הצנוע, רווי רוח התנועה, העבודה וערכיה.

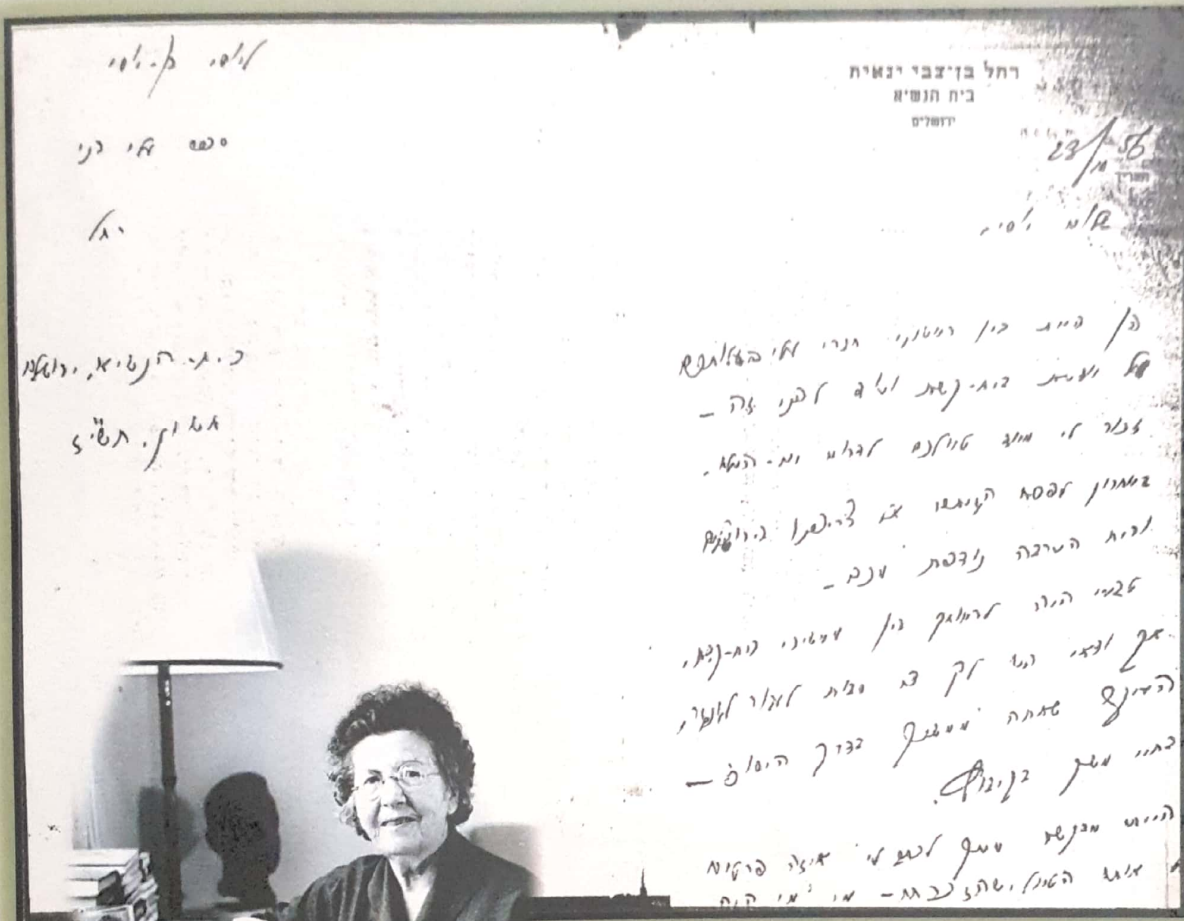
ועלי הבוגר הנאמן לדרכו זו, הישר עם עצמו ונתיבו, המשתלם לקראת יעודו — והוא תלמיד בית הספר החקלאי כדורי, וההמשך בדרך — בהגנה, בגיוס לפלמ"ח המוקם באותם הימים.

שנתיים של אימון, מבחן של מסירות ואומץ, ואחריהן שיבה למקור, לעיקר — להגשמה, להקמת בית-קשת, ותמיד ובכל עת — אותו הקו של אמונה ומסירות לכל, של נאמנות ליסודות, של טוהר וענוה וטוב לב ורוב תבונה. זה הקו המוביל אותו מביתו — לביתו.

עלי על סף תכניותיו הגדולות לעתיד — העליה לנקודת הקבע, בנין המשק, על סף רצונו הגדול לחיות ולפעול, על סף אושרו הפרטי השלם. עלי אינגו, ולנו נשאר רק זכרו היקר והברוך, זכר עשרים וארבע שנותיו, לנו נשמר וישאר מאיר בטהרו.

מכתב מאמו לחברו של

עלי

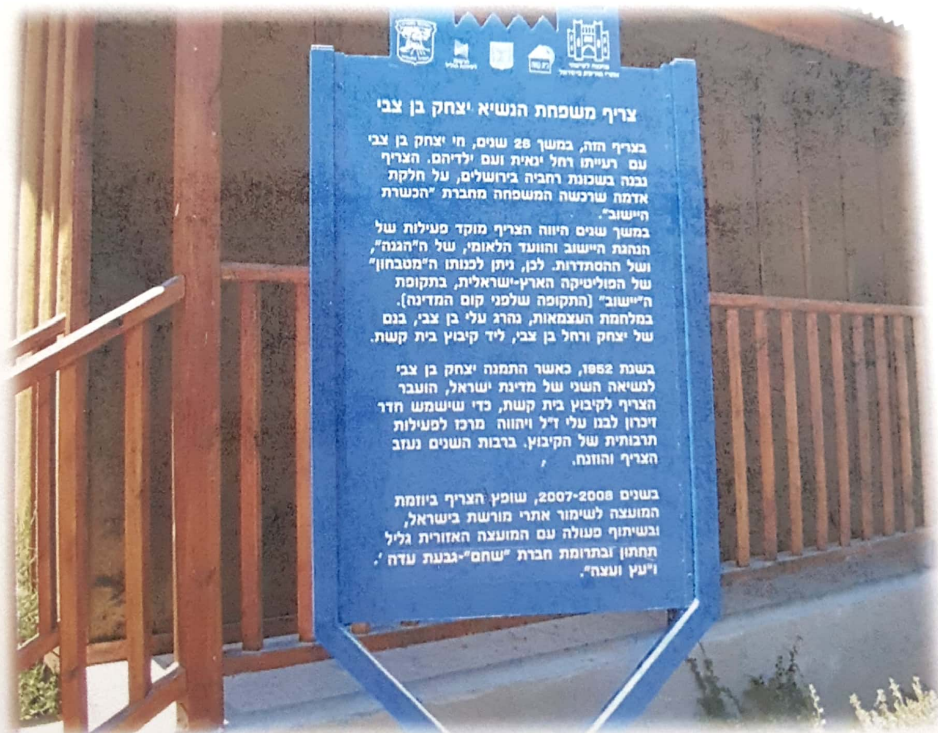

אנדרטה לזכר גופלי בית קשת

צריף בן צבי בבית קשת

בן צבי עלי ז"ל

1924-1948

